

Britannia kiristää sosiaaliturvan ehtoja

EEVA LENNON

Britannian keltaisten lehtien uskomusten mukaan miljoonat ihmiset laiskottelevat täällä sosiaaliturvan varassa veronmaksajan niskoilla ihan tahallaan. Ei siis ihme, että työ- ja eläkeministeri James Purnellin ilmoitus työväenpuolueen hallituksen kolmannesta suuresta sosiaaliturvauudistuksesta otettiin keltaisessa lehdistössä vastaan hurraahuudoin.

Uudistuksen mukaan miltei kaikki avunsaajat joutuvat tekemään jotain avustuksensa vastineeksi. Avun muotoja vähennetään, ja noin miljoona avunsaajaa pyritään saamaan takaisin töihin. Purnell puhui valtion ja yksilön suhteen uudistamisesta ja yksilön oikeuksien ja vastuun tasapainottamisesta.

Reformin pohjana on osittain Bristolin yliopiston taloustieteen professorin Paul Greggin raportti. Gregg kiistää ehdottomasti, että kysymyksessä olisi rangaistusisku avunsaajien joukkoja vastaan. Hän puhuu uudesta lähestymistavasta, avustuksen saajan tarpeiden mukaan räätälöidystä yksilöllisestä avusta työhön valmistautumiseksi.

Uuden suunnitelman mukaan kaikkien työnhakijoiden on ilmoitauduttava työllistymistoi-
mistoon säännöllisin väliajoin ja

tehtävä paljon muutakin saadaksesen avustuksensa. Vaatimukset ulottuvat työhakemusten laatimisesta työhön koulutukseen tai työkokeiluihin. Epäilemättä hallituksen tavoitteena on pudottaa avunsaajien joukosta tällä tavalla pois harmaan työn tekijät, jotka eivät voi ilmoittautua säännöllisesti työllistysviranomaisille.

Uudistus aloittaa kokeilut, joiden mukaan kaksi vuotta työttömänä olleita voidaan panna erityisiin työhohjelmiin, jotka takaavat heille työtaitoja ja valmistavat heitä työhön. Vastaisuudessa työnsaantiin on valmistauduttava myös työttömien vaimojen, jotka aikaisemmin on jätetty rauhaan huolehtimaan lapsista. Kotirouvia ei avustuksilla enää muuta mutkitta elätetä.

Toinen aktivoitava ryhmä ovat pienten lasten vanhemmat, jotka ovat yksinhuoltajia. Britannian 700 000 yksinhuoltajasta huomattava osa elää sosiaaliturvan varassa toisin kuin Pohjoismaissa tai Ranskassa. Yksinhuoltajien erikoisavustus lopetetaan, ja he joutuvat työttömyysavustuksen piiriin. Tähän asti yksinhuoltajia on patistettu hallituksen New Deal -ohjelmalla töihin vasta, kun heidän jälkikasvunsa on koulussa ja silloinkin pakkokeinoja käyttämättä. Mutta vain

joka neljäs yksinhuoltaja on otanut vastaan tarjotun avun.

Pian aletaan töihin kannustaa jo kolmivuotiaiden lasten vanhempia, ja yli 7-vuotiaiden lasten yksinhuoltajilta vaaditaan entistä tarmokkaampaa työhön valmistautumista. Työväenpuolueen hallitus on erityisen huolissaan tästä ryhmästä, koska yksinhuoltajien riippuvuuskulttuurilla on taipumus siirtyä heidän lapsilleen.

Yksinhuoltajien työhönmeno vähentäisi myös huomattavasti köyhyyttä Britanniassa. 35 tuntia viikossa työskentelevä työntekijä ansaitsee nyt Britanniassa minimipalkan nousun takia helposti noin kolmisensataa euroa viikossa eli yli kolmanneksen enemmän kuin vuonna 1999, jolloin New Deal -ohjelma saatiin käyntiin. Se on tulo-
taso, johon avustuksilla ei pääse alkuunkaan. Esteenä on heikko päivähoitojärjestelmä. Vastineeksi hallitus lupaakin kohentaa sitä.

Britannian pahin sosiaaliturvaongelma on 2,6 miljoonaa työkyvyttömyysavustuksen saajaa. Työväenpuolueen hallitus peri työkyvyttömiä jättiläisarmeijan John Majorin konservatiiviselta hallitukselta: se oli hoidanut 1990-luvun alun laman

synnyttämän työttömyyden siis-
timällä työttömät pois työttö-
myystilastoista työkyvyttömyys-
avustukselle. Jopa 40 prosenttia
työvoimasta sai joillakin paikka-
kunnilla työttömyysavustus-
ta. Se oli osittain armeliaisuut-
takin, sillä työkyvyttömyysavus-
tus on suurempi – noin 90 eu-
roa – kuin työttömyysavustus,
joka on vain kuutisenkymmen-
tä euroa viikossa. He unohtui-
vat työkyvyttömyysavustuksille,
kunnes työväenpuolue tuli val-
taan 1997.

Työväenpuolueen hallitus
epäili, että Britanniassa ei vuon-
na 1997 voinut olla enemmän
työkyvyttömiä kuin toisen maail-
mansodan jälkeen. Työkyvyttö-
myysavustusta nauttivien määrä
on vuosi vuodelta jossain mää-
rin huvennut, vaikka vain vii-
si prosenttia avustuksensaajista
on tarttunut täkyyn. Kuiten-
kaan tutkijat eivät ole löytäneet
tältä osastolta kuin yhden pro-
sentin verran petkuttajia eli vä-
hemmän kuin muiden avunsaaj-
ien joukosta.

Kysymyksessä on siis luulo-
sairaus, päätteli hallitus. Syy-
nä voivat olla työelämän painei-

den synnyttämät mielenterveys-
ongelmat, monet tutkijat väitti-
vät vastaan. Oli miten oli, nyt
avunsaajien työkyvyttömyys jou-
tuu tarkkaan syyniin. Hallituk-
sen ennusteen mukaan tarkastus
johtaa noin 260 000 työkyvyttö-
myysavustuksen saajaa tavallisen
työttömyysavustuksen piiriin ja
monen työllistymiseen. Narko-
maaneilta ja alkoholisteilta tul-
laan vaatimaan hoitoon osallis-
tumista.

Professori Gregg on itse aikoi-
naan ollut pitkäaikaistyöttömä-
nä. Nyt hän haluaisi auttaa eri-
tyisesti niitä, jotka eivät ole vie-
lä valmiita töihin, mutta jotka
ajan mittaan yksilöllisesti mi-
toitetun avun ja neuvonnan tur-
vin voivat vähitellen palata töi-
hin. Yhdessä työneuvojan kans-
sa he voivat laatia henkilökoh-
taisen suunnitelman työhön pa-
luusta. Rangaistus avustuksen
vähentämisen muodossa seurai-
si vain, jos avunsaaja ilman hy-
vää syytä kieltäytyisi laatimasta
työllistymisohjelmaa tai noudat-
tamasta sitä.

Kaiken kaikkiaan hallitus pyr-
kii noin miljoonan ihmisen pu-
dotukseen työkyvyttömyysavus-

tuksen piiristä. Uusien tapaus-
ten on yhä vaikeampaa saada tä-
tä avustusta. Hallituksen tavoit-
teena on työllistää kaikkiaan 80
prosenttia työikäisistä nykyisen
77 prosentin sijasta. Työnvälit-
ys annetaan osittain yksityisille
ja vapaaehtoissektorille. Ne saa-
vat kannustimiksi osan työllis-
tymisen synnyttämistä säästöis-
tä avustuksissa.

Työttömyyden lisääntyessä ta-
loustaantumana takia hallituksen
suunnitelmia pidetään monil-
la tahoilla liian kunnianhimois-
ina ja uudistuksen ajankohtana
epäsoveliaana. Paul Gregg vas-
taa tähän, että juuri nyt vaadi-
taan työttömien auttamista ja
aktivoimista. Sitä paitsi monet
tulevat olemaan valmiita töi-
hin vasta taloustaantumana pää-
tyttyä. Ei pidä tehdä samoja vir-
heitä kuin 80-luvun ja 90-luvun
alun taloustaantumissa ja jättää
ihmisiä heitteille. Silloin kolmin-
kertaistui yksinhuoltajien ja työ-
kyvyttömyysavustusten määrä.
Juuri passiivisuus johtaa mielen-
terveysongelmiin, alkoholisoitu-
miseen, pitkäaikaistyöttömyy-
teen ja syrjäytymiseen, professo-
ri Gregg varoittaa.